

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 194 (XXXVIII) — Nr. 418

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 18 mai 2026

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 711 din 9 decembrie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice	2–3
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
31. — Decizie a directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor privind modificarea, pe baza indicelui de inflație stabilit la nivel național, a remunerațiilor convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzute în Metodologia privind remunerațiile convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzută în Hotărârea arbitrală din 30 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 266/2011, astfel cum a fost modificată prin Decizia civilă nr. 121A din 13 septembrie 2012 a Curții de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 198/2012	4–9
489. — Ordin al ministrului transporturilor și infrastructurii, interimar, pentru aprobarea Reglementării aeronautice civile române RACR-LDOZ „Licențierea dispecerilor operațiuni zbor”, ediția 2/2026	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 711

din 9 decembrie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Asztalos Csaba-Ferenc	— judecător
Mihai Busuioc	— judecător
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Claudia-Ilona Dascălu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, în numele și pentru membrii de sindicat Cezar Iulius Coman și Petrișor Sorin Stanculea, în Dosarul nr. 14.657/3/2019 al Curții de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.450D/2021.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 624 din 7 octombrie 2021, paragrafele 28-31.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 14 iunie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 14.657/3/2019, **Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice.** Excepția a fost ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, în numele și pentru membrii de sindicat Cezar Iulius Coman și Petrișor Sorin Stanculea, într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului împotriva unei sentințe prin care a fost respinsă cererea privind acordarea unor drepturi salariale.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că sintagma „fără ca prin acordarea lor să conducă la creșteri salariale, altele decât cele prevăzute de prezenta lege” din cuprinsul dispozițiilor de lege criticate încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul legalității, în componenta referitoare la calitatea legii. Se arată că textul legal criticat nu face nicio referire la ceea ce se întâmplă cu sporurile, compensațiile și alte drepturi care apar/sunt introduse de noua lege (Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice). Este cazul compensației pentru pericol deosebit, prevăzută pentru polițiști, care ar fi trebuit aplicată la salariul de funcție începând cu data de

1 ianuarie 2011, întrucât nu există nicio dispoziție legală care să blocheze aplicarea acesteia. Compunerea salariului de funcție și înghețarea acestuia în perioada de aplicare a Legii-cadru nr. 284/2010 nu trebuie să se confunde cu sporurile/indemnizațiile/compensațiile prevăzute de acest act normativ care trebuiau aplicate începând cu 1 ianuarie 2011.

6. Începând cu data de 1 ianuarie 2011 a fost introdus în legislația aplicabilă polițiștilor acest drept salarial — compensația pentru pericol deosebit —, iar despre situația sporurilor nou-apărute nu se face nicio referire. Se arată că o lege este edictată pentru a produce efecte juridice, nu pentru a nu le produce.

7. Astfel, pe de o parte, prin articolul de lege criticat se instituie interdicția creșterilor salariale impusă de Legea nr. 285/2010, iar, pe de altă parte, prin Legea-cadru nr. 284/2010 se instituie noi sporuri care ar fi trebuit să ducă chiar la astfel de creșteri salariale. Ambele acte normative au aceeași forță legală, având în vedere că ambele legi au fost publicate în Monitorul Oficial al României, în aceeași zi (28 decembrie 2010), și, având în vedere că aceste două legi cuprind dispoziții contradictorii, abrogându-se una pe cealaltă, este imposibil să se stabilească dacă Legea nr. 285/2010 derogă de la Legea-cadru nr. 284/2010 sau dacă Legea-cadru nr. 284/2010 derogă de la Legea nr. 285/2010.

8. Compensația pentru pericol deosebit nu a fost prevăzută de legislația în materia salarizării aplicabilă în anul 2010 și nu trebuie să se confunde suma compensatorie reprezentând foste sporuri, introduse în salariul de funcție începând cu 1 ianuarie 2010 — între care și sporul de pericol deosebit prevăzut de Ordonanța Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor —, cu compensația pentru pericol deosebit, introdusă prin art. 14 din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010. Ea face parte, într-adevăr, din salariul de funcție tocmai pentru ca acesta să aibă un nivel minim corespunzător salariului minim brut pe țară. Acest drept salarial (compensație) aplicabil ca spor la salariul de funcție trebuia să se acorde începând cu data de 1 ianuarie 2011.

9. **Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, prin raportare la criticile aduse de autorul excepției, deoarece este atributul legiuitorului să intervină asupra actelor normative, statuând asupra unor situații care să corespundă realităților sociale la un moment dat. Instanța susține că textul legal criticat impune voința legiuitorului de a stabili limite maxime în privința creșterilor salariale, politica salarială fiind atributul organului legislativ.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care invocă Decizia nr. 108 din 14 februarie 2006, Decizia nr. 1250 din 7 octombrie 2010 și Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au transmis punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 28 decembrie 2010, care au următorul cuprins: „*În salariul de bază, indemnizația lunară de încadrare, respectiv în solda funcției de bază/salariul funcției de bază aferente lunii octombrie 2010 sunt cuprinse sporurile, indemnizațiile, care potrivit Legii-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare, făceau parte din salariul de bază, din indemnizația de încadrare brută lunară, respectiv din solda/salariul funcției de bază, precum și sumele compensatorii cu caracter tranzitoriu, acordate potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar, cu modificările ulterioare. Sporurile stabilite prin legi sau hotărâri ale Guvernului necuprinse în Legea-cadru nr. 330/2009, cu modificările ulterioare, și care au fost acordate în anul 2010 ca sume compensatorii cu caracter tranzitoriu sau, după caz, ca sporuri la data reîncadrării se introduc în salariul de bază, în indemnizația de încadrare brută lunară, respectiv în solda/salariul de funcție, fără ca prin acordarea lor să conducă la creșteri salariale, altele decât cele prevăzute de prezenta lege.*”

15. Curtea observă că prevederile art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 au fost abrogate prin dispozițiile art. 44 alin. (1) pct. 30 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017. Însă, având în vedere cele reținute prin Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, potrivit căreia „sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din

vigoare”, Curtea urmează să soluționeze excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale criticate.

16. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul legalității.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a mai analizat dispozițiile legale ce formează obiectul prezentei excepții prin raportare la critici de neconstituționalitate similare (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 429 din 29 septembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 28 februarie 2023, Decizia nr. 184 din 26 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 749 din 31 iulie 2024, Decizia nr. 62 din 25 februarie 2025, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 647 din 9 iulie 2025, sau Decizia nr. 144 din 27 martie 2025, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 675 din 18 iulie 2025).

18. Referitor la critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 formulată în raport cu art. 1 alin. (5) din Constituție, prin Decizia nr. 144 din 27 martie 2025, precitată, paragraful 68, Curtea a reținut, în acord cu jurisprudența sa, că reglementarea sistemului de salarizare pentru sectorul bugetar reprezintă o atribuție a legiuitorului și că stabilirea principiilor și a condițiilor concrete de acordare a drepturilor salariale personalului bugetar intră în competența exclusivă a legiuitorului. Astfel, dispozițiile legale criticate dau expresie opțiunii legiuitorului în materia salarizării personalului bugetar și aceste norme juridice clarifică pentru perioade precis determinate situația drepturilor salariale ale personalului plătit din fonduri publice, fiind lipsite de echivoc sub aspectul destinatarilor și al efectelor juridice pe care le produc. Reținând că, raportat la rațiuni ce țin de politica economico-financiară a statului, legiuitorul are libertatea de a reglementa salarizarea în sistemul public, evident, cu respectarea prevederilor Constituției, Curtea a constatat că, prin dispozițiile legale criticate, legiuitorul a urmărit, în esență, garantarea cuantumului drepturilor salariale și evitarea scăderii drepturilor salariale ale personalului bugetar.

19. În consecință, Curtea, având în vedere considerentele antereferte, constată că dispozițiile de lege criticate întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate, fiind astfel respectate prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta referitoare la calitatea legii.

20. În ceea ce privește susținerile care vizează aspecte referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale criticate în corelare cu cele cuprinse în alte acte normative, Curtea reține că soluționarea acestora revine instanțelor judecătorești, nefiind de resortul contenciosului constituțional.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, în numele și pentru membrii de sindicat Cezar Iulius Coman și Petrișor Sorin Stanculea, în Dosarul nr. 14.657/3/2019 al Curții de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 decembrie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Claudia-Ilona Dascălu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

OFICIUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE DE AUTOR

DECIZIE

privind modificarea, pe baza indicelui de inflație stabilit la nivel național, a remunerațiilor convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzute în Metodologia privind remunerațiile convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzută în Hotărârea arbitrală din 30 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 266/2011, astfel cum a fost modificată prin Decizia civilă nr. 121A din 13 septembrie 2012 a Curții de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 198/2012

În conformitate cu dispozițiile art. 167 și ale art. 181 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere:

— Adresa Asociației pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor nr. 2.719 din 29.04.2026, înregistrată la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor cu nr. RGII/1.939 din 30.04.2026;

— Referatul Direcției gestiune colectivă, expertize și constatări nr. RGII/2000 din 6.05.2026, în temeiul prevederilor art. 7 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 401/2006 privind organizarea, funcționarea, structura personalului și dotările necesare îndeplinirii atribuțiilor Oficiului Român pentru Drepturile de Autor, cu modificările ulterioare,

directorul general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor emite prezenta decizie.

Art. 1. — Se modifică, pe baza indicelui de inflație stabilit la nivel național, remunerațiile convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzute în Metodologia privind remunerațiile convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzută în Hotărârea arbitrală din 30 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 266/2011, astfel cum a fost modificată prin Decizia civilă nr. 121A din 13 septembrie 2012 a Curții de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 198/2012, conform anexei care face parte integrantă din prezenta decizie.

Art. 2. — De la data intrării în vigoare a prezentei decizii, remunerațiile prevăzute în tabelul publicat în Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 68/2025 privind modificarea, pe baza indicelui de inflație

stabilit la nivel național, a remunerațiilor convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzute în Metodologia privind remunerațiile convenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, prevăzută în Hotărârea arbitrală din 30 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 266/2011, astfel cum a fost modificată prin Decizia civilă nr. 121A din 13 septembrie 2012 a Curții de Apel București — Secția a IX-a civilă și pentru cauze privind proprietatea intelectuală, conflicte de muncă și asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin Decizia directorului general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor nr. 198/2012, își încetează aplicabilitatea.

Art. 3. — Decizia poate fi atacată la instanțele judecătorești de contencios administrativ.

Art. 4. — Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în prima zi a lunii următoare datei publicării.

Directorul general al Oficiului Român pentru Drepturile de Autor,
Andrei-Simion Ijac

TABEL

cuprinzând remunerațiile datorate pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental*)

1. Unități de cazare	Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare		Clasificare stele/margarete		Remunerație cameră/lună
	1.A	Hoteluri, hoteluri apartament, moteluri, hosteluri, vile turistice, bungalow-uri, cabane turistice, sate de vacanță, campinguri, popasuri turistice, căsuțe tip camping, apartamente sau camere de închiriat, structuri de primire cu funcțiuni de cazare pe pontoane plutitoare, nave fluviale și maritime, pensiuni turistice și pensiuni agroturistice	a.	până la 2 stele/margarete	1,37 lei
		b.	3 stele/margarete	2,06 lei	
		c.	4 stele/margarete	2,74 lei	
		d.	5 stele/margarete	3,43 lei	
2. Unități de alimentație publică din orașe și stațiuni turistice**) 2.B	Restaurante, terase, baruri, birturi, berării, fast-food, pizzerii etc.	a.	până la 50	81,00 lei	
		b.	51-100	109,00 lei	
		c.	101-200	136,00 lei	
		d.	201-300	184,00 lei	
		e.	301-400	204,00 lei	
		f.	401-500	273,00 lei	
		g.	peste 500	273 lei plus 53 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară	
	Restaurante, terase, baruri, birturi, berării, fast-food, pizzerii etc. în care comunicarea publică a operelor muzicale se face prin prestații ale artiștilor interpreți sau formații de artiști	a.	până la 50	81,00 lei	
		b.	51-100	109,00 lei	
		c.	101-200	136,00 lei	
		d.	201-300	184,00 lei	
		e.	301-400	204,00 lei	
		f.	401-500	273,00 lei	
	g.	peste 500	273 lei plus 53 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară		
2.C	Săli de nunți, petreceri, baluri și alte evenimente deținute cu orice titlu			410 lei/eventiment	
3. Unități de alimentație publică din comune și sate**) 3.A	Restaurante, terase, baruri, birturi, berării, fast-food, pizzerii etc.	a.	până la 100	81,00 lei	
		b.	101-200	204,00 lei	
		c.	201-300	273,00 lei	
		d.	301-400	342,00 lei	
		e.	peste 400	342 lei plus 41 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară	
	3.B	Săli de nunți, petreceri, baluri și alte evenimente deținute cu orice titlu			136 lei/eventiment

	Tipul unității		Suprafața (mp)	Remunerație/lună	
4. Unități comerciale sau de prestări cu activitate continuă**, ***)	4.A	Magazine de orice tip, mall, supermarket, hipermarket, galerii comerciale etc.	a.	până la 100	95,00 lei
			b.	101-200	122,00 lei
			c.	201-300	163,00 lei
			d.	301-400	192,00 lei
			e.	401-500	219,00 lei
			f.	501-600	273,00 lei
			g.	601-700	315,00 lei
			h.	701-800	356,00 lei
			i.	801-900	383,00 lei
			j.	901-1.000	410,00 lei
			k.	1.001-2.000	687,00 lei
			l.	2.001-3.000	961,00 lei
			m.	3.001-4.000	1.372,00 lei
			n.	4.001-5.000	1.646,00 lei
o.	5.001-6.000	1.922,00 lei			
	p.	peste 6.000	1.922 lei la care se adaugă 204 lei pentru fiecare tranșă de 1.000 mp ce depășește suprafața de bază de 6.000 mp		
5. Unități comerciale sau de prestări cu activitate continuă cu suprafețe mai mici de 200 mp situate în comune și sate**, ***)	5.A	Magazine de orice tip cu suprafața mai mică de 200 mp	a.	până la 50	46,00 lei
			b.	51-100	68,00 lei
			c.	101-200	95,00 lei
6. Agrement, centre medicale, birouri	6.A	Săli de jocuri de noroc	a.	până la 50	273,00 lei
			b.	51-100	410,00 lei
			c.	101-200	547,00 lei
			d.	201-300	687,00 lei
			e.	301-400	823,00 lei
			f.	peste 400	823 lei plus 136 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară
	6.B	Cazinouri	a.	până la 200	1.372,00 lei
			b.	peste 200	2.333,00 lei
	6.C	Săli de internet	a.	până la 50	68,00 lei
			b.	între 51 și 100	95,00 lei
			c.	peste 100	95 lei plus 68 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară
	6.D	Săli de biliard, bowling, popice, tenis de masă etc.	a.	până la 100	95,00 lei
			b.	101-200	136,00 lei
			c.	201-300	204,00 lei
d.			peste 300	204 lei plus 68 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară	

	6.E	Patinoare și piscine	a.	până la 200	68,00 lei
			b.	peste 200	136,00 lei
	6.F	Parcuri de distracție, orașele și sate de vacanță	a.	până la 100	68,00 lei
			b.	101-200	109,00 lei
			c.	201-500	204,00 lei
			d.	peste 500	204 lei plus 95 lei pentru fiecare tranșă de până la 200 mp/suplimentară
	6.G	Școli de dans	a.	până la 100	136,00 lei
			b.	101-200	204,00 lei
			c.	peste 200	2046 lei plus 95 lei pentru fiecare tranșă de până la 200 mp/suplimentară
	6.H	Săli de gimnastică aerobică, fitness, culturism și altele asemenea	a.	până la 200	136,00 lei
			b.	201-400	204,00 lei
			c.	peste 400	204 lei plus 53 lei pentru fiecare tranșă de până la 100 mp/suplimentară
	6.I	Locuri de joacă pentru copii	a.	până la 50	25,00 lei
			b.	51-100	41,00 lei
c.			101-300	53,00 lei	
d.			301-400	68,00 lei	
e.			401-500	81,00 lei	
f.			peste 500	81 lei plus 20 lei pentru fiecare tranșă de până la 200 mp/suplimentară	
6.J	Muzee			68,00 lei	
6.K	Birouri sau centre administrative			33,00 lei	
6.L	Centre sau cabinete medicale ori de tratament			68,00 lei	
7. Evenimente ocazionale	Tipul evenimentului				Remunerație/eveniment
	7.A	Petreceri organizate cu ocazia unor colocvii, simpozioane, congrese, vernisaje, lansări de carte sau discuri, reuniuni profesionale și altele asemenea			204,00 lei
	7.B	Petreceri organizate de persoane juridice pentru salariați în alte spații decât cele prevăzute la pct. 2.C și 3.B			68,00 lei
	7.C	Nunți, botezuri în alte spații decât cele de la pct. 2.C și 3.B			81,00 lei
	7.D	Parade de modă, concursuri de frumusețe			547,00 lei
8. Târguri și expoziții	Tipul unității		Suprafața (mp)		Remunerație/zi
	8.A	Târguri sau expoziții în spații acoperite	a.	până la 200	136,00 lei
			b.	201-500	273,00 lei
			c.	501-1.500	547,00 lei
			d.	1.501-2.500	961,00 lei
			e.	2.501-3.500	1.372,00 lei
			f.	3.501-4.500	2.059,00 lei
g.	peste 4.500	2.059 lei plus 687 lei pentru fiecare tranșă de până la 1.000 mp/suplimentară			

	8.B	Târguri sau expoziții în spații descoperite	a.	până la 500	95,00 lei	
			b.	501-1.000	178,00 lei	
			c.	1.001-2.000	273,00 lei	
			d.	2.001-3.500	410,00 lei	
			e.	peste 3.500	410 lei plus 95 lei pentru fiecare tranșă de până la 1.000 mp/suplimentară	
	8.C	Târguri mobile (cort)	a.	până la 200	41,00 lei	
			b.	201-400	68,00 lei	
			c.	peste 400	68 lei plus 41 lei pentru fiecare tranșă de până la 200 mp/suplimentară	
	8.D	Târguri, iarmaroace sau talciocuri în aer liber	a.	până la 200	25,00 lei	
			b.	201-500	53,00 lei	
			c.	peste 500	53 lei plus 41 lei pentru fiecare tranșă de până la 500 mp/suplimentară	
	8.E	Expoziții de artă, știință, carte și altele asemenea	a.	până la 200	41,00 lei	
			b.	peste 200	68,00 lei	
	9. Standuri mobile cu activitate permanentă	Tipul standului				Remunerație/lună/stand sau magazin mobil
		9.A	Magazine (standuri) mobile			25,00 lei
9.B		Standuri în piețe, târguri sau alte locuri publice			20,00 lei	
10. Transporturi terestre sau maritime de pasageri	Mijloc de transport				Remunerație/mijloc de transport/lună	
	10.A	Autobuze, troleibuze, tramvaie			33,00 lei	
	10.B	Microbuze			41,00 lei	
	10.C	Taxiuri			20,00 lei	
	10.D	Autocare de transport intern și internațional			81,00 lei	
	10.E	Vehicule de agrement (trenulețe, remorci, platforme, atelaje)			109,00 lei	
	10.F	Autoturisme închiriate (rent a car)			68,00 lei	
	10.G	Trenuri de pasageri cu trafic intern			136,00 lei	
	10.H	Vagoane-restaurant sau bar			136,00 lei	
	10.I	Ambarcațiuni de agrement pe lacuri/râuri			81,00 lei	
	10.J	Ambarcațiuni de agrement fluviale și maritime			136,00 lei	
	10.K	Ambarcațiuni de transport pasageri			81,00 lei	
	10.L	Telegondole, telecabine etc.			25,00 lei	
10.M	Ascensoare			13,00 lei		

11. Transporturi aeriene de pasageri****)	Mijloc de transport			Remunerație/lună/aeronavă	
	11.A	Aeronave de orice tip		273,00 lei	
12. Spații de așteptare	Spații de așteptare situate în:			Remunerație/spațiu de așteptare/lună	
	12.A	Aeroporturi cu trafic internațional		273,00 lei	
	12.B	Aeroporturi cu trafic intern		136,00 lei	
	12.C	Gări		81,00 lei	
	12.D	Autogări		68,00 lei	
	12.E	Stații de metrou, tramvai sau troleibuz		25,00 lei	
13. Parcări	13.A		62,00 lei	până la 500	68,00 lei
	13.B		124,00 lei	501-1.000	136,00 lei
	13.C	101-200 de locuri	162,00 lei	1.001-2.000	178,00 lei
	13.D	201-450 de locuri	200,00 lei	2.001-3.000	219,00 lei
	13.E	451-500 de locuri	249,00 lei	3.001-5.000	273,00 lei
	13.F	peste 500 de locuri	f.	peste 5.000	273 lei plus 68 lei pentru fiecare tranșă de până la 1.000 mp/suplimentară
14. Parcuri, piețe, piațete, intersecții, plaje, ștranduri, pârtii pentru schi	Tipul utilizării			Remunerație/difuzor/lună	
	14.A	Comunicarea publică a operelor muzicale prin difuzoare sau prin orologii (fără interpreți), instalate în parcuri, grădini, piețe, piațete, intersecții, plaje, ștranduri, pârtii (nu include și remunerația pentru manifestări artistice)		68,00 lei	
15. Call center	Tipul utilizării			Remunerație/lună/linie telefonică	
	15.A	Call center — apel în așteptare		410,00 lei	
16. Stadioane și săli de sport	Modul de utilizare			Remunerație/eveniment	
	16.A	Muzică ambientală (fără interpreți) în timpul evenimentelor sportive desfășurate pe stadioane		273,00 lei	
	16.B	Muzică ambientală (fără interpreți) în timpul evenimentelor sportive în săli de sport		136,00 lei	

*) Remunerațiile nu conțin TVA.

**) La determinarea remunerației datorate de utilizatori în funcție de suprafață vor fi luate în considerare toate spațiile, inclusiv ringurile de dans (bar, terasă, club etc.). Dacă același spațiu este utilizat pentru mai multe activități, remunerațiile reprezentând drepturile patrimoniale ale autorilor de opere muzicale se vor plăti pentru fiecare activitate, respectiv pentru fiecare spațiu dotat cu casă de marcat și/sau vânzător.

***) Se consideră utilizare pentru proba tehnică de suporturi sau aparate utilizarea operelor muzicale în prezența clientului care a solicitat o astfel de testare, prin intermediul unui aparat audio oferit spre vânzare și supus testării la standuri special amenajate. Nu reprezintă probă tehnică, ci utilizare în scop ambiental a operelor muzicale menținerea în stare de funcționare a unuia sau mai multor aparate în incinta unității comerciale ori în afara acesteia.

****) La transportul de pasageri aerian remunerațiile forfetare sunt aplicabile pentru fiecare cursă. Se consideră utilizator în cadrul activității de taxi prestatorul de servicii (compania) sub a cărui marcă sau denumire se exercită activitatea, pentru toate autoturismele care sunt înscrisionate cu marca ori denumirea sa, inclusiv în cazul unor colaborări cu persoane fizice autorizate sau alte terțe persoane.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

ORDIN
pentru aprobarea Reglementării aeronautice civile române RACR-LDOZ
„Licențierea dispecerilor operațiuni zbor”, ediția 2/2026

În temeiul prevederilor art. 4 alin. (1) lit. b) și r) din Legea nr. 21/2020 privind Codul aerian, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 9 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 370/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul transporturilor și infrastructurii, interimar, emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Se aprobă Reglementarea aeronautică civilă română RACR-LDOZ „Licențierea dispecerilor operațiuni zbor”, ediția 2/2026, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

(2) În aplicarea prezentei reglementări, Autoritatea Aeronautică Civilă Română elaborează și emite procedura de aplicare privind licențierea dispecerilor de operațiuni de zbor.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin, Ordinul ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului nr. 1.288/2006 pentru aprobarea Reglementării aeronautice civile române RACR-LDOZ „Licențierea dispecerilor operațiuni zbor”, ediția 01/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 812 din 3 octombrie 2006, cu completările ulterioare, se abrogă.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul transporturilor și infrastructurii, interimar,
Horațiu-Lucian Cosma,
secretar de stat

București, 12 mai 2026.
Nr. 489.

ANEXĂ

REGLEMENTAREA AERONAUTICĂ CIVILĂ ROMÂNĂ
RACR-LDOZ „Licențierea dispecerilor operațiuni zbor”, ediția 2/2026

Preambul

Activitatea aeronautică civilă pe teritoriul și în spațiul aerian național român este reglementată de Codul aerian și de actele normative din domeniu și se desfășoară cu respectarea prevederilor Convenției privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944, precum și ale altor convenții și acorduri internaționale la care România este parte.

Potrivit Codului aerian, în conformitate cu strategia de dezvoltare, cerințele, standardele și recomandările organizațiilor internaționale de aviație civilă și tratatele internaționale la care România este parte, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, în calitate sa de autoritate de stat în domeniul aviației civile, emite reglementări aeronautice civile române care au caracter obligatoriu pentru toate persoanele fizice și juridice cărora le sunt aplicabile.

Autoritatea Aeronautică Civilă Română este autoritate competentă delegată de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii pentru certificarea personalului aeronautic civil, pentru supravegherea menținerii condițiilor asociate documentelor de certificare emise și pentru exercitarea funcției de supervizare a siguranței, astfel cum este definită de Codul aerian.

Prezenta reglementare se emite în conformitate cu anexa 1 și anexa 6 la Convenția privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944.

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

1.1. Obiectul reglementării

Prezenta reglementare stabilește cerințele pentru eliberarea licenței naționale de dispecer operațiuni zbor.

1.2. Domeniul de aplicare

1.2.1. Prezenta reglementare se aplică:

- a) autorității competente de certificare;
- b) operatorilor aerieni și agenților aeronautici (furnizori de servicii de control operațional/dispecerat zbor în baza codului CAEN 5223);
- c) organizațiilor de pregătire dispeceri operațiuni zbor;
- d) dispecerilor operațiuni zbor.

1.3. Definiții

Atunci când termenii de mai jos sunt folosiți în prezenta reglementare, ei vor avea următorul înțeles:

— *agent aeronautic* — orice persoană fizică sau entitate, cu sau fără personalitate juridică, certificată să desfășoare activități aeronautice (în cazul prezentei reglementări, furnizorul de servicii de control operațional/dispecerat zbor în baza codului CAEN 5223);

— *autoritatea competentă de certificare* — Autoritatea Aeronautică Civilă Română, organism tehnic specializat delegat de autoritatea de stat să exercite atribuțiile de supervizare a siguranței și de certificare a personalului aeronautic civil;

— *autorizație* — înscrisul asociat unei licențe de dispecer operațiuni zbor, constituind parte integrantă a acelei licențe, prin care se desemnează o competență asociată cu drepturile/atribuțiile și limitările înscrise în licența respectivă;

— *avize de aptitudine medicală și psihologică* — actele medicale eliberate în conformitate cu Ordinul ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 579/2025 pentru aprobarea cadrului general privind examinarea medicală și psihologică a personalului cu atribuții în siguranța transporturilor;

— *certificat de operator aerian* — documentul care atestă capacitatea unui operator de a efectua activități de transport aerian public, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 965/2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului;

— *conversie* — obținerea licenței de dispecer operațiuni zbor prin creditarea experienței de membru al echipajului de zbor în transportul aerian, meteorolog aeronautic, controlor de trafic aerian sau supraveghetor tehnic al ofițerilor de operațiuni de zbor, deținută de solicitant, în conformitate cu prevederile prezentei reglementări;

— *curs de pregătire* — instruirea teoretică și/sau practică desfășurată în cadrul unei organizații de pregătire, operator aerian sau agent aeronautic, într-o perioadă definită;

— *examinare* — noțiune generală, detaliată în procedurile de aeronautică civilă, care semnifică evaluarea cunoștințelor teoretice printr-un test formalizat, în scopul certificării personalului aeronautic civil;

— *licență de dispecer operațiuni zbor* — documentul de certificare emis în conformitate cu prezenta reglementare;

— *modificare* — schimbarea datelor conținute în licență;

— *obținere* — procedeu administrativ prin care solicitantului i se oferă dreptul de a desfășura activitățile aeronautice civile specifice dispecerului operațiuni zbor;

— *operator aerian* — titularul unui certificat de operator aerian;

— *organizație de pregătire* — o organizație certificată de autoritatea competentă pentru a furniza unul sau mai multe tipuri de pregătire;

— *pierderea sau deteriorarea licenței* — în cazul pierderii sau deteriorării licenței, titularul licenței este obligat să anunțe imediat autoritatea competentă de certificare, în vederea emiterii unei noi licențe;

— *pregătire specifică operatorului* — instruirea teoretică și/sau practică desfășurată în cadrul operatorului sau agentului aeronautic și oferită într-o perioadă definită, care cuprinde procedurile, manualele, aprobările specifice și sistemele utilizate de operatorul aerian;

— *reînnoire* — procedeu administrativ efectuat în conformitate cu prezenta reglementare, după ce prerogativele asociate licenței au expirat, prin care se reînnoiesc competențele acordate în cadrul autorizației înscrise în licență, pentru o perioadă specificată, în urma îndeplinirii cerințelor prevăzute de prezenta reglementare;

— *revalidare* — procedeu administrativ, efectuat în conformitate cu prezenta reglementare, în cadrul perioadei de valabilitate a licenței, prin care se permite deținătorului să își continue activitatea și să își exercite competențele acordate prin autorizațiile înscrise în licență, pentru o perioadă specificată, în urma îndeplinirii cerințelor prevăzute de prezenta reglementare;

— *revocare* — procedeu administrativ efectuat în interiorul perioadei de valabilitate a unei licențe, prin care se retrage definitiv deținătorului dreptul de exercitare a privilegiilor asociate licenței, ca urmare a neîndeplinirii cerințelor prevăzute de prezenta reglementare;

— *sistem de licențiere* — ansamblul activităților organizate în conformitate cu prevederile prezentei reglementări în vederea obținerii, reînnoirii și revalidării licenței de dispecer operațiuni zbor;

— *suspendare* — procedeu administrativ efectuat în interiorul perioadei de valabilitate a unei licențe, prin care se retrage deținătorului dreptul de exercitare a privilegiilor asociate licenței pentru o perioadă definită, ca urmare a neîndeplinirii cerințelor prevăzute de prezenta reglementare.

1.4. Abrevieri

AACR — Autoritatea Aeronautică Civilă Română

ATS — servicii de trafic aerian

OACI — Organizația Aviației Civile Internaționale

LDOZ — licențierea dispecerilor operațiuni zbor

PAC — procedură aeronautică civilă

RACR — reglementare aeronautică civilă română.

CAPITOLUL II

Licența de dispecer operațiuni zbor

2.1. Prezenta parte stabilește cerințele referitoare la eliberarea, revalidarea și reînnoirea licențelor de dispecer operațiuni zbor și a autorizărilor lor asociate, precum și condițiile de valabilitate și de utilizare a acestora.

2.2. Exercițarea atribuțiilor specifice dispecerilor operațiuni zbor în cadrul compartimentelor de tip dispecerat zbor ale operatorilor aeriени sau agenților aeronautici este permisă numai persoanelor care dețin o licență corespunzătoare cu autorizația asociată, emisă de autoritatea competentă de certificare în conformitate cu cerințele conținute în prezenta reglementare.

2.3. Exercițarea atribuțiilor specifice dispecerilor operațiuni zbor se va face în limita calificărilor, competențelor, pregătirii și aprobărilor specifice deținute de operatorul aerian.

2.4. Licența trebuie să conțină toate informațiile relevante cu privire la privilegiile acordate de un astfel de document pentru exercițarea atribuțiilor specifice și să fie conformă cu specificațiile prezentate în procedura emisă de autoritatea competentă în aplicarea prezentei reglementări.

2.5. Cererile de eliberare, revalidare sau reînnoire a licențelor și/sau autorizărilor asociate se depun la autoritatea competentă de certificare, în conformitate cu procedurile emise de aceasta în aplicarea prezentei reglementări.

2.6. Cererile trebuie să fie însoțite de dovada că solicitantul este competent să exercițe activități de dispecer operațiuni zbor, în conformitate cu cerințele stabilite în prezenta reglementare.

2.7. Exercițarea atribuțiilor/privilegiilor conferite de o licență depinde de valabilitatea autorizărilor și a avizului medical și psihologic.

2.8. Licența se obține în urma examinării teoretice care se va desfășoară în cadrul autorității competente de certificare, în conformitate cu procedura aeronautică civilă privind examinarea personalului aeronautic civil, ediția în vigoare.

2.9. Examinarea teoretică este promovată dacă se obține minimum 75% din punctajul maxim la fiecare disciplină, iar valabilitatea examinării este de 24 de luni.

2.10. Licența de dispecer operațiuni zbor, emisă de către autoritatea competentă de certificare în conformitate cu prevederile cuprinse în prezenta reglementare, este valabilă pe termen nedeterminat.

2.11. Valabilitatea autorizațiilor acordate de către autoritatea competentă de certificare în conformitate cu prevederile cuprinse în prezenta reglementare este de 24 de luni.

2.12. Titularii licențelor au obligația de a nu exercita atribuțiile de dispecer operațiuni zbor, când nu sunt siguri că pot exercita privilegiile licenței în siguranță, și, în astfel de cazuri, informează imediat operatorul cu privire la incapacitatea temporară de a exercita privilegiile licenței.

CAPITOLUL III

Condiții pentru obținerea licenței de dispecer operațiuni zbor

3.1. Persoanele care solicită eliberarea unei licențe de dispecer operațiuni zbor trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

1. să aibă vârsta de cel puțin 21 de ani;
2. să dețină diploma de bacalaureat;
3. să cunoască limba engleză pentru aviație la un nivel care să asigure buna desfășurare a activității de dispecer operațiuni zbor;

4. să aibă următoarea experiență:

a) 2 ani de serviciu, în total, în oricare dintre funcțiile specificate la pct. (i),(ii) și (iii) inclusiv sau în orice combinație a acestor funcții, cu condiția ca în caz de experiență combinată durata de serviciu în cel puțin una dintre funcții să fie de minimum un an:

- (i) membru al echipajului de zbor în transportul aerian; sau
- (ii) meteorolog într-o organizație care asigură controlul operațional al aeronavelor în transportul aerian; sau
- (iii) controlor de trafic aerian sau supraveghetor tehnic al ofițerilor de operațiuni de zbor sau al sistemelor de operațiuni de zbor din transportul aerian; sau

b) cel puțin un an de serviciu în calitate de asistent al dispecerului operațiuni zbor în transportul aerian în cadrul unui operator aerian certificat sau agent aeronautic; sau

c) să facă dovada absolvirii unui curs de pregătire teoretică inițială în cadrul unei organizații de pregătire certificate de autoritatea competentă de certificare conform cap. XI, denumit în continuare *curs de formare dispeceri operațiuni zbor*. Prin *curs de pregătire teoretică inițială* se înțelege un curs desfășurat în țară, ale cărui cadru de desfășurare, lectori, durată și programe de pregătire sunt aprobate de către autoritatea competentă de certificare. Durata cursului de pregătire teoretică inițială este de minimum 270 de ore, iar programa de pregătire este prezentată în anexa la prezenta reglementare;

d) să facă dovada exercitării atribuțiilor funcției de dispecer operațiuni zbor timp de cel puțin 90 de zile lucrătoare, în cele șase luni imediat anterioare depunerii cererii de obținere a licenței, în cadrul unei organizații de pregătire certificate de autoritatea competentă de certificare sau la un operator aerian certificat sau agent aeronautic, sub supravegherea unui dispecer operațiuni zbor acceptat de autoritatea competentă de certificare în acest scop;

e) să facă dovada că este deținător al avizului medical și al avizului psihologic, în termen de valabilitate, eliberate de o instituție medicală recunoscută de autoritatea competentă de certificare;

f) să facă dovada participării la un zbor, în vederea calificării, în compartimentul echipajului de zbor al unui avion, în ultimele 12 luni (aplicabil doar dispecerilor care își exercită atribuțiile în cadrul unui operator aerian care desfășoară transport aerian comercial sau agent aeronautic care furnizează servicii unor astfel de operatori). Zborul va fi efectuat deasupra uneia dintre zonele de operare pentru care deține calificări;

g) să promoveze examinarea teoretică la disciplinele prevăzute la cap. IX.

3.2. Examinarea teoretică se va desfășura în cadrul autorității competente de certificare, în conformitate cu procedura aeronautică civilă pentru examinarea teoretică a personalului aeronautic, ediția în vigoare.

CAPITOLUL IV

Condiții pentru revalidarea licenței de dispecer operațiuni zbor

4.1. În vederea revalidării licenței, dispecerul operațiuni zbor trebuie:

a) să dețină autorizația asociată licenței în termen de valabilitate;

b) să facă dovada că este deținător al avizului medical și al avizului psihologic, în termen de valabilitate, eliberate de o instituție medicală recunoscută de autoritatea competentă de certificare;

c) să facă dovada absolvirii unui curs de pregătire teoretică de perfecționare, în cadrul unei organizații de pregătire certificate de autoritatea competentă de certificare sau în cadrul unui operator aerian certificat sau agent aeronautic, care să cuprindă cunoștințele prevăzute la cap. IX, în ultimele 12 luni de valabilitate a autorizației;

d) să facă dovada absolvirii unui curs de pregătire specifică, în cadrul unui operator aerian certificat sau agent aeronautic, în ultimele 12 luni de valabilitate a autorizației;

e) să facă dovada participării la un zbor, în vederea menținerii calificării, în compartimentul echipajului de zbor al unui avion, în ultimele 12 luni (aplicabil doar dispecerilor care își exercită atribuțiile în cadrul unui operator aerian care desfășoară transport aerian comercial sau agent aeronautic care furnizează servicii unor astfel de operatori). Zborul va fi efectuat deasupra uneia dintre zonele de operare pentru care deține calificări.

CAPITOLUL V

Condiții pentru reînnoirea licenței de dispecer operațiuni zbor

5.1. Reînnoirea licenței de dispecer operațiuni zbor presupune reînnoirea autorizației de dispecer operațiuni zbor. În vederea reînnoirii autorizației este necesar ca:

a) termenul de valabilitate al autorizației asociate licenței să fi expirat;

b) solicitantul să facă dovada că este deținător al avizului medical și al avizului psihologic, în termen de valabilitate, eliberate de o instituție medicală recunoscută de autoritatea competentă de certificare;

c) solicitantul să facă dovada absolvirii unui curs teoretic de pregătire aprobat de autoritatea competentă de certificare, în cadrul unei organizații de pregătire certificate de autoritatea competentă de certificare sau în cadrul unui operator aerian certificat sau agent aeronautic, sub supravegherea unui dispecer operațiuni zbor acceptat de autoritatea competentă de certificare în acest scop, durata pregătirii teoretice fiind stabilită în urma evaluării efectuate de către organizația de pregătire certificată de autoritatea competentă de certificare sau de operatorul aerian certificat sau agentul aeronautic, și a unei pregătiri practice de minimum 3 luni;

d) solicitantul să facă dovada participării la un zbor, în vederea calificării, în compartimentul echipajului de zbor al unui avion, în ultimele 12 luni (aplicabil doar dispecerilor care își exercită atribuțiile în cadrul unui operator aerian care desfășoară transport aerian comercial sau agent aeronautic care furnizează servicii unor astfel de operatori). Zborul va fi efectuat deasupra uneia dintre zonele de operare pentru care deține calificări;

e) solicitantul să susțină în cadrul autorității competente de certificare o examinare teoretică la următoarele discipline:

- (i) legislație și reglementări aeronautice;
- (ii) proceduri operaționale;
- (iii) meteorologie aeronautică;
- (iv) proceduri de comunicații aeronautice și cunoștințe limba engleză pentru aviație.

5.2. Examinarea teoretică se va desfășura în cadrul autorității competente de certificare, în conformitate cu procedura aeronautică civilă pentru examinarea teoretică a personalului aeronautic, ediția în vigoare.

CAPITOLUL VI

Conversia la licența de dispecer operațiuni zbor

6.1. Pentru conversia la licența de dispecer operațiuni zbor solicitantul trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să facă dovada că este deținător al cel puțin uneia dintre următoarele licențe:

- (i) membru al echipajului de zbor în transportul aerian; sau
- (ii) meteorolog într-o organizație care asigură controlul operațional al aeronavelor în transportul aerian; sau
- (iii) controlor de trafic aerian sau supraveghetor tehnic al ofițerilor de operațiuni de zbor sau al sistemelor de operațiuni de zbor din transportul aerian; sau
- (iv) dispecer de operațiuni de zbor cu licență emisă de un alt stat membru OACI;

b) să dețină avizele de aptitudine medicală și psihologică, în termen de valabilitate, eliberate de o instituție medicală recunoscută de autoritatea competentă de certificare;

c) să facă dovada absolvirii unui curs de pregătire teoretică, cu durata de minimum 60 de ore, în cadrul unei organizații de pregătire certificate de autoritatea competentă de certificare conform cap. XI; sau

d) să facă dovada absolvirii unui curs teoretic, cu durată minimă de 3 luni, în cadrul operatorului aerian certificat sau agentului aeronautic, sub supravegherea unui dispecer operațiuni zbor acceptat de autoritatea competentă de certificare în acest scop;

e) să facă dovada exercitării prerogativelor funcției de dispecer operațiuni zbor timp de cel puțin 30 de zile lucrătoare, în cele trei luni imediat anterioare depunerii cererii, în cadrul unei organizații de pregătire certificate de autoritatea competentă de certificare sau la un operator aerian certificat, sub supravegherea unui dispecer operațiuni zbor acceptat de autoritatea competentă de certificare în acest scop;

f) să facă dovada participării la un zbor, în vederea calificării, în compartimentul echipajului de zbor al unui avion, în ultimele 12 luni (aplicabil doar dispecerilor care își exercită atribuțiile în cadrul unui operator aerian care desfășoară transport aerian comercial sau agent aeronautic care furnizează servicii unor astfel de operatori). Zborul va fi efectuat deasupra uneia dintre zonele de operare pentru care deține calificări;

g) să susțină în cadrul autorității competente de certificare o examinare teoretică la următoarele discipline:

- (i) legislație și reglementări aeronautice;
- (ii) proceduri operaționale;
- (iii) meteorologie aeronautică;
- (iv) proceduri de comunicații aeronautice și cunoștințe de limba engleză de aviație.

6.2. Examinarea teoretică se va desfășura în cadrul autorității competente de certificare, în conformitate cu procedura aeronautică civilă pentru examinarea teoretică a personalului aeronautic, ediția în vigoare.

CAPITOLUL VII

Modificarea autorizației de dispecer operațiuni zbor

7.1. Licența de dispecer operațiuni zbor, în termen de valabilitate, se modifică atunci când deținătorul se mută în cadrul altui operator aerian sau agent aeronautic.

7.2. În vederea modificării autorizației de dispecer operațiuni zbor, solicitantul trebuie:

a) să dețină o licență de dispecer operațiuni zbor în termen de valabilitate;

b) să facă dovada absolvirii unui curs de pregătire specifică în cadrul noului operator aerian sau agent aeronautic.

CAPITOLUL VIII

Acceptarea dispecerilor operațiuni zbor de către autoritatea competentă de certificare pentru efectuarea instruirii teoretice și practice

8.1. În vederea acceptării de către autoritatea competentă de certificare pentru efectuarea pregătirii teoretice și practice, un dispecer operațiuni zbor trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie nominalizat în acest sens de operatorul aerian sau agentul aeronautic;

b) să dețină autorizația asociată licenței de dispecer operațiuni zbor în termen de valabilitate;

c) să dețină un certificat de absolvire a unui curs privind tehnicile de instruire sau o diplomă de formator profesional;

d) să dețină experiență de dispecer operațiuni zbor de minimum 2 ani în cadrul operatorului aerian sau agentului aeronautic respectiv sau de minimum 3 ani în cadrul unui alt operator aerian sau agent aeronautic.

8.2. Lista cu dispecerii nominalizați pentru instruirea practică va fi transmisă de operatorul aerian sau agentul aeronautic la autoritatea competentă de certificare, în vederea acceptării, înainte de începerea procesului de instruire practică.

8.3. Operatorul aerian va dezvolta programe de pregătire specifice de perfecționare, anuale, pentru menținerea competenței dispecerilor nominalizați să asigure instruirea dispecerilor operațiuni zbor.

8.4. Prin excepție de la cerințele prevăzute la pct. 8.1 lit. d), autoritatea competentă de certificare poate aproba reducerea experienței la 1 an. Aprobarea se acordă pe baza unei analize de risc, aprobată de autoritatea competentă de certificare.

CAPITOLUL IX

Demonstrarea cunoștințelor teoretice

9.1. Autoritatea competentă de certificare va verifica, printr-o examinare scrisă, cunoștințele pe care trebuie să le dețină un dispecer operațiuni zbor.

9.2. Examinarea teoretică se va desfășura în cadrul autorității competente de certificare, în conformitate cu procedura aeronautică civilă pentru examinarea teoretică a personalului aeronautic, ediția în vigoare.

9.3. Valabilitatea examenelor teoretice este de 24 de luni.

9.4. Examinarea teoretică pentru obținerea licenței cuprinde următoarele discipline:

a) legislație și reglementări aeronautice:

- (i) reguli și reglementări relevante deținătorului de licență de dispecer operațiuni zbor;
- (ii) practici și proceduri corespunzătoare serviciilor de trafic aerian;

b) cunoașterea aeronavei:

- (i) principiile de funcționare a grupurilor motopropulsoare, sistemele și aparatele de bord ale avionului;
- (ii) limitările de operare/funcționare a avioanelor și grupurile motopropulsoare;
- (iii) lista minimă de echipamente;

c) proceduri de planificare a zborului și calcul al performanței:

- (i) efectele încărcării și centrului asupra performanței aeronavei și caracteristicile zborului, calculul masei/greutății și centrului;
- (ii) planificarea operațională a zborului, calculul consumului de combustibil și al autonomiei de zbor, proceduri de selectare a aeroportului de rezervă, controlul vitezei de croazieră pe rută, operațiuni lung curier;
- (iii) performanțe la decolare, urcare, criterii de obstacolare și limitări;

- (iv) performanțe pentru zborul de croazieră, inclusiv altitudini minime, depresurizare, cedare de motor și defecțiuni ale trenului de aterizare;
- (v) performanțe și limitări la aterizare și apropiere;
- (vi) întocmirea și depunerea planului de zbor ATS;
- (vii) principiile de bază ale sistemelor digitale pentru planurile de zbor;

d) performanțe umane specifice sarcinilor operaționale ale dispecerului operațiuni zbor, inclusiv principii aplicabile lucrului în echipă;

e) meteorologie aeronautică:

- (i) meteorologie aeronautică, mișcarea/deplasarea formațiunilor barice, structura fronturilor și originea și caracteristicile fenomenelor meteorologice semnificative care influențează condițiile de decolare, zborul pe rută și aterizarea;
- (ii) interpretarea și aplicarea hărților și prognozelor de meteorologie aeronautică; coduri și abrevieri, utilizarea și procedurile de obținere a informațiilor meteorologice;

f) navigație aeriană — principiile navigației aeriene, cu accent pe zborul instrumental;

g) proceduri operaționale:

- (i) utilizarea documentației aeronautice și a procedurilor standard;
- (ii) proceduri operaționale pentru transportul mărfurilor și bunurilor periculoase;
- (iii) proceduri legate de accidente și incidentele de aviație, proceduri de urgență în zbor;
- (iv) proceduri legate de intervenția ilicită și deturnarea avionului;

h) principiile zborului cu privire la categoria corespunzătoare aeronavei;

i) comunicații radio și limba engleză pentru aviație:

- (i) proceduri pentru comunicații cu aeronavele și stațiile relevante de la sol;
- (ii) termeni de aviație specifici sarcinilor dispecerului operațiuni zbor.

9.5. Materia prevăzută în prezentul capitol privind pregătirea teoretică, precum și instruirea practică se regăsește în anexa la prezenta reglementare.

CAPITOLUL X

Suspendarea și revocarea licenței de dispecer operațiuni zbor

10.1. Licențele pot fi suspendate sau revocate de către autoritatea competentă de certificare prin decizie a conducătorului acestei autorități, pe baza unui raport întocmit de structura de specialitate, când titularul licenței nu se conformează cerințelor din prezenta reglementare.

10.2. Licența de dispecer operațiuni zbor se suspendă în următoarele situații:

a) titularul a fost declarat inapt medical sau psihologic pentru exercitarea în continuare a atribuțiilor și îndeplinirea responsabilităților în calitate de dispecer operațiuni zbor;

b) în urma constatării unor deficiențe majore, de natură să prejudicieze siguranța zborului și eficiența operațiunilor aeriene ale operatorului aerian, sau a unei conduite profesionale incompatibile cu respectiva funcție, titularului îi este revocată sau suspendată licența.

10.3. Perioada maximă pentru care se acordă sancțiunea de suspendare a licenței de dispecer operațiuni zbor este de 6 luni.

10.4. Reluarea activității unui dispecer operațiuni zbor în urma expirării perioadei de suspendare a licenței se va face după parcurgerea unui curs de reîmprospătare a cunoștințelor teoretice și a deprinderilor practice, cu o durată minimă de 40 de ore, sub supravegherea unui dispecer operațiuni zbor acceptat de autoritatea de certificare.

10.5. În cazul în care titularul licenței de dispecer operațiuni zbor acumulează două sancțiuni de suspendare a licenței într-o perioadă de 36 de luni, se procedează la revocarea licenței, titularul trebuind să parcurgă etapele procesului de acordare inițială a licenței.

10.6. Licența poate fi revocată în caz de neglijență gravă/abuz sau în condițiile în care deținătorul își pierde definitiv aptitudinea medicală.

10.7. Sancțiunile sunt comunicate în termen de 3 zile calendaristice de la luarea lor titularului și operatorului aerian sau agentului aeronautic, pentru a lua măsurile necesare.

10.8. Titularul licenței revocate înapoiază licența autorității competente de certificare imediat ce a primit actul de revocare, în conformitate cu procedurile administrative stabilite de către autoritatea de certificare.

10.9. Măsura suspendării/revocării licenței de dispecer operațiuni zbor poate fi contestată, în conformitate cu legea contenciosului administrativ.

CAPITOLUL XI

Organizații de pregătire dispeceri operațiuni zbor

11.1. *Organizația de pregătire*, în sensul prezentei reglementări, este o organizație certificată de autoritatea competentă de certificare, care deține personal și echipamente specifice care operează într-un mediu corespunzător și care oferă instruire pe baza unor programe de pregătire, în scopul obținerii, revalidării și reînnoirii licenței de dispecer operațiuni zbor. Entitatea care intenționează să devină organizație de pregătire autorizată trebuie să înainteze către autoritatea competentă de certificare o solicitare în acest sens, însoțită de următoarele documente:

a) manualul de organizare, care trebuie să furnizeze informațiile relevante, semnificative, referitoare la resursele umane, facilitățile și echipamentele utilizate în procesul de instruire, inclusiv sistemul de asigurare a calității, pentru a detecta în mod eficient și oportun orice deficiență și a lua măsurile corective corespunzătoare;

b) manualul de instruire, care conține detalii referitoare la cursurile și/sau activitățile de instruire specifice pe care organizația de pregătire le desfășoară. Acestea vor specifica standardele, obiectivele și nivelurile de performanță în instruire pentru fiecare fază de instruire pe care cursanții trebuie să o parcurgă;

c) programele de instruire, care trebuie să conțină tematica corespunzătoare în conformitate cu anexa la prezenta reglementare, obiectivele, nivelurile de performanță care trebuie atinse de cursanți, precum și numărul de ore de pregătire necesare tipurilor de cursuri aprobate;

d) dovada că dispune de resurse adecvate, echipamente specifice care operează într-un mediu corespunzător pentru activitățile de instruire propuse, în funcție de tipul, volumul și complexitatea acestora;

e) dovada că dispune de personal de instruire, care deține calificările și experiența necesare pentru a garanta menținerea unor standarde ridicate de pregătire. Detalii privind structura managerială, indicând responsabilitățile individuale, trebuie să fie incluse în manualul de organizare.

11.2. După înregistrarea solicitării de obținere a certificării și aprobarea manualului de instruire, organizația de pregătire trebuie să fie auditată de autoritatea competentă de certificare, în scopul verificării conformității cu cerințele prezentei reglementări.

11.3. În cazul în care rezultatele auditului sunt satisfăcătoare, autoritatea competentă de certificare eliberează certificatul organizației de pregătire, cu o valabilitate inițială pentru o perioadă de maximum 12 luni.

11.4. Autoritatea competentă de certificare trebuie să supravegheze continuu standardele declarate în manualul de instruire, evidența pregătirii, materialele de curs, precum și orice alte materiale relevante.

11.5. Orice modificare a condițiilor și criteriilor de certificare trebuie să fie comunicată autorității competente de certificare spre aprobare, înainte de implementarea acestei modificări.

11.6. Prelungirea (revalidarea) certificatului organizației de pregătire poate fi acordată pentru o perioadă de până la maximum 24 de luni.

11.7. Certificatul organizației de pregătire poate fi modificat, suspendat sau revocat de autoritatea competentă de certificare, în cazul în care aceasta constată că cerințele și standardele din prezenta reglementare nu mai sunt respectate.

11.8. O organizație de pregătire certificată de autoritatea competentă de certificare poate încheia acorduri de colaborare cu alte instituții specializate, în vederea instruirii, sau poate utiliza și alte locuri și/sau facilități de pregătire decât cele pentru care a obținut certificarea, numai cu aprobarea autorității competente de certificare.

11.9. Organizația de pregătire autorizată trebuie să păstreze, pe o perioadă de cel puțin 5 ani, următoarele date:

a) detalii despre instruirea teoretică și practică a fiecărui cursant;

b) rapoarte și evaluări individuale din partea instructorilor asupra progresului în procesul de instruire și rezultatele testărilor periodice efectuate.

CAPITOLUL XII

Atribuțiile autorității competente de certificare

12.1. Autoritatea competentă de certificare este independentă față de operatorii aerieni, agenții aeronautici și organizațiile de pregătire certificate.

12.2. În exercitarea atribuției de autoritate competentă, Autoritatea Aeronautică Civilă Română:

a) eliberează, revalidează și reînnoiește licențele de dispecer operațiuni zbor;

b) suspendă și revocă licențele/autorizările de dispecer operațiuni zbor;

c) aprobă cursurile și planurile de pregătire ale operatorului aerian și agentului aeronautic;

d) aprobă procedurile privind menținerea competenței;

e) acceptă dispecerii operațiuni zbor responsabili cu instruirea teoretică și practică.

12.3. La primirea unei cereri, autoritatea competentă de certificare verifică îndeplinirea de către solicitant a cerințelor prezentei reglementări.

12.4. Dacă autoritatea competentă de certificare constată că solicitantul îndeplinește cerințele prezentei reglementări, atunci eliberează, reînnoiește sau revalidează licența/autorizația respectivă.

12.5. Licența eliberată de autoritatea competentă de certificare cuprinde elementele stabilite în procedura aeronautică civilă pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentei reglementări.

12.6. Autoritatea competentă de certificare gestionează baza de date privind competențele tuturor titularilor de licență care țin de domeniul lor de responsabilitate și valabilitatea acestora.

12.7. În cazul pierderii, furtului sau distrugerii licenței de dispecer operațiuni zbor, la cererea titularului, autoritatea competentă emite o nouă licență.

CAPITOLUL XIII

Atribuțiile operatorului aerian/agentului aeronautic

13.1. Operatorul aerian/Agentul aeronautic trebuie să se asigure că dispecerii operațiuni zbor îndeplinesc următoarele atribuții și responsabilități:

a) să asiste pilotul comandant în pregătirea zborului și să furnizeze informațiile relevante solicitate;

b) să asiste pilotul comandant la întocmirea planurilor de zbor operaționale și ATS, să semneze, dacă este cazul, și să depună planul de zbor ATS la unitatea de trafic aerian corespunzătoare;

c) să furnizeze în timpul zborului, prin mijloace adecvate, informații relevante privind siguranța zborului;

d) în situații de urgență, să inițieze procedurile specificate în manualul de operațiuni al operatorului aerian.

13.2. În caz de urgență, un dispecer operațiuni zbor trebuie:

a) să inițieze procedurile descrise în manualul de operațiuni, evitând să ia orice măsură care ar intra în conflict cu procedurile ATC;

b) să transmită pilotului comandant informațiile legate de siguranță care pot fi necesare pentru desfășurarea în siguranță a zborului, inclusiv informații referitoare la orice modificări ale planului de zbor care devin necesare pe parcursul zborului.

13.3. Un dispecer operațiuni zbor trebuie să evite să ia măsuri care ar intra în conflict cu procedurile stabilite pentru furnizarea:

a) serviciului de control al traficului aerian;

b) serviciului meteorologic aeronautic;

c) serviciului de comunicații.

13.4. Un dispecer operațiuni zbor care își exercită atribuțiile în cadrul unui operator aerian care desfășoară transport aerian comercial sau în cadrul unui agent aeronautic va fi numit în funcție doar dacă îndeplinește următoarele condiții:

a) a absolvit cursul de pregătire specifică operatorului, care abordează toate componentele specifice ale metodei sale aprobate de control și supraveghere a operațiunilor de zbor;

b) a participat la un zbor în vederea calificării în compartimentul echipajului de zbor al unui avion, în ultimele 12 luni. Zborul va fi efectuat deasupra uneia dintre zonele de operare pentru care deține calificări;

c) a demonstrat operatorului cunoștințe despre:

• conținutul manualului de operațiuni;

• echipamentul radio din avioanele utilizate;

• echipamentul de navigație din avioanele utilizate;

d) a demonstrat operatorului cunoștințe despre operațiunile pentru care dispecerul operațiuni zbor este responsabil și domeniile în care acea persoană este autorizată să exercite supravegherea zborului, după cum urmează:

• condițiile meteorologice sezoniere și sursele de informații meteorologice;

• efectele condițiilor meteorologice asupra recepției radio din avioanele utilizate;

• particularitățile și limitările fiecărui sistem de navigație utilizat;

• instrucțiunile de încărcare a avionului;

e) a demonstrat operatorului cunoștințe și abilități legate de performanța umană relevante pentru sarcinile de dispecerat zbor;

f) a demonstrat operatorului capacitatea de a îndeplini sarcinile specificate la pct. 13.1, 13.2 și 13.3.

13.5. În cazul mutării în cadrul unui nou operator aerian certificat/agent aeronautic, noul angajator este obligat să notifice autoritatea competentă de certificare printr-o adresă oficială însoțită de documentația necesară, care atestă că dispecerul operațiuni zbor a efectuat un curs de pregătire specifică în cadrul noului operator aerian/agent aeronautic, sub îndrumarea dispecerului operațiuni zbor din cadrul noului operator aerian certificat/agent aeronautic acceptat de autoritatea de certificare.

13.6. În vederea exercitării atribuțiilor, operatorul aerian certificat/agentul aeronautic se asigură că dispecerul operațiuni zbor deține autorizația înscrisă în licență.

PROGRAMA
pentru cursul de formare dispecer operațiuni zbor

Faza I — cunoștințe de bază

Nr. crt.	Disciplina	Durata în ore
1.	Legislație și reglementări aeronautice	30
2.	Inițiere în aviație — terminologie de aviație	11
3.	Cunoașterea aeronavei	10
4.	Proceduri de planificare a zborului și calcul al performanței	17
5.	Navigație aeriană	24
6.	Managementul traficului aerian	31
7.	Meteorologie aeronautică	20
8.	Masa și centrajul aeronavei	27
9.	Transportul pe calea aerului al bunurilor periculoase	9
10.	Planificarea zborului	18
11.	Monitorizarea zborului	16
12.	Comunicații radio	18
13.	Factori umani	15
14.	Siguranța zborului (situații de urgență și normale)	8
15.	Proceduri operaționale	8
16.	Principiile zborului	8
	Total ore	270

Faza a II-a — instruire practică

Operațiuni de zbor aplicabile	25 de ore
Practică dispecer operațiuni zbor	90 de zile lucrătoare

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

